

Vec C-748/23 [Gekus]ⁱ

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

6. december 2023

Vnútroštátny súd:

Sąd Najwyższy

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

20. október 2023

Žalobkyňa:

C. Limited

Žalovaný:

M. S.

ⁱ Názov tejto veci je fiktívny. Nezodpovedá skutočnému menu ani názvu žiadneho z účastníkov konania.

Predmet konania

Konanie o platbe – Vedľajšie konanie – Žiadosť o preskúmanie dodržania podmienok nezávislosti a nestrannosti sudcu Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko)

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ v spojení s článkom 47 Charty základných práv – Kritéria uznania požiadaviek nezávislosti a nestrannosti za nesplnené – Rozhodujúce zloženie, ktoré má vykonať test nestrannosti sudcu Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)

Prejudiciálne otázky

1. Má sa článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ, vykladaný s prihliadnutím na článok 47 Charty, vykladať v tom zmysle, že už samotné okolnosti vymenovania do funkcie sudcu môžu same osebe poukazovať na nesplnenie požiadaviek nezávislosti a nestrannosti sudcu, ak vedú k zriadeniu súdu, ktorý porušuje právo jednotlivca na súd, alebo prípadne nesplnenie týchto podmienok spočíva v tom, že sudca pasívne akceptuje (výkonom rozhodovacej činnosti) nedostatky v konaní o jeho vymenovaní za sudcu, ktoré majú za následok zriadenie súdu, ktorý porušuje právo jednotlivca na súd?
2. Má sa článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ vykladaný s prihliadnutím na článok 47 Charty, vykladať v tom zmysle, že vo veci tzv. testu nestrannosti sudcu Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko) nesmú rozhodovať sudcovia ktorých účasť – z dôvodu ich vymenovania do funkcie sudcu Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) na návrh Krajowa Rada Sądownictwa (Štátna súdna rada, Poľsko) zriadenej podľa postupu upraveného ustanoveniami ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa i niektorých innych ustaw (zákon, ktorým sa mení zákon o Štátne súdnej rade a niektoré ďalšie zákony) z 8. decembra 2017 (Dz. U. z roku 2018, položka 3) – porušuje právo jednotlivca na súd?
3. V prípade kladnej odpovede na druhú otázku, má sa článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ, vykladaný s prihliadnutím na článok 47 Charty, vykladať v tom zmysle, že Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) je povinný zriadiť vo veci tzv. „testu nestrannosti“ rozhodovacie zloženie bez účasti takýchto sudcov a v krajnom prípade vylúčiť uplatnenie vnútroštátneho ustanovenia, ktoré v takýchto veciach stanovuje rozhodovacie zloženie pozostávajúce z piatich

sudcov, a preskúmať žiadosť bez účasti takýchto sudcov v inom rozhodovacom zložení stanovenom vnútroštátnym právom?

Relevantné právne predpisy Európskej Únie

Článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ

Článok 47 Charty základných práv

Relevantné vnútroštátne predpisy

Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (zákon z 8. decembra 2017 o Najvyššom súde, konsolidované znenie, Dz. U. z roku 2023, položka 1093 v znení neskorších predpisov, ďalej len „u.S.N.“), článok 29

Krátky opis skutkového stavu a konania

- 1 V spore vo veci samej proti sebe stoja írsky podnikateľ a írsky štátny príslušník. Týka sa záväzkov účastníkov konania a zodpovednosti za právne úkony vykonané na území Poľska. Konečný rozsudok súdu druhého stupňa v predmetnej veci sa má vykonať v Írsku, ale žalovaný podal na írsky súd návrh na zamietnutie uznania výkonu rozhodnutia z dôvodu porušenia jeho práva na súd z dôvodu, že na prejednávani veci sa zúčastnil sudca, ktorého delegoval Minister Sprawiedliwości (minister spravodlivosti).
- 2 Žalobca podal návrh na vykonanie testu nestrannosti a nezávislosti sudcu Sądu Najwyższy (Najvyšší súd) JG. Nesplnenie požiadaviek nezávislosti a nestrannosti chcel žalobca preukázať nasledujúcimi skutočnosťami. Po prvé sudca JG bol navrhnutý prezidentovi Poľskej republiky na vymenovanie do funkcie sudcu Sądu Najwyższy (Najvyšší súd) na základe uznesenia Krajowa Rada Sądownictwa (Štátna súdna rada, ďalej len „KRS“), ktorá bola zriadená v nedávnej reforme súdnictva. Po druhé sudca JG podpísal vyhlásenie sudcov Izba Cywilna Sądu Najwyższego (občianskoprávny senát Najvyššieho súdu), podľa ktorého rozsudok Súdneho dvora z 19. novembra 2019 A.K. a i. (Nezávislosť disciplinárneho senátu Najvyššieho súdu), C-585/18, C-624/18 a C 625/18, EU:C:2019:982, sa netýka sudcov občianskoprávneho senátu Sądu Najwyższy vymenovaných do funkcie na základe uznesenia KRS v novom rozhodovacom zložení. Po tretie žalobca sa odvolával na vyhlásenie žalovaného vo veci samej M.S., z ktorého vyplýva, že žalovaný sa snaží dosiahnuť pred írskymi súdmi zamietnutie vyhlásenia vykonateľnosti poľských rozsudkov vydaných vo veci samej, pričom tvrdí, že bolo porušené jeho právo na prejednanie jeho veci nestranným a nezávislým súdom zriadeným zákonom.
- 3 Na prejednanie návrhu žalobcu na vykonanie testu bol ustanovený senát Sądu Najwyższy (Najvyšší súd) zložený z piatich osôb. Na neverejnom zasadnutí

20. októbra 2023 Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) súd v senáte zloženom z jedného sudcu spravodajcu (ktorý je zároveň predsedom senátu zloženého z piatich sudcov) vyslovil pochybnosti o prípustnosti návrhu na vykonanie testu (o ktorom má rozhodnúť samosudca) a o rozhodovacom zložení, ktoré má rozhodnúť o merite návrhu na vykonanie testu, a vo výroku uznesenia položil prejudiciálne otázky.

Hlavné tvrdenia účastníkov konania pred vnútroštátnym súdom

- 4 Podľa žalobcu sa v prípade eventuálneho nepriaznivého rozhodnutia senátu Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) za účasti sudcu JG žalovaný bude naďalej snažiť zabrániť výkonu rozsudkov poľských súdov.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu

- 5 Právny problém nastolený prejudiciálnou otázkou, ako aj vedľajšie konanie, o ktoré ide vo veci samej, teda konanie týkajúce sa testu nestrannosti a nezávislosti, sú záležitosťou Únie. Po prvé treba pripustiť, že obsah ustanovení upravujúcich konanie v testovacej veci bol predmetom rokovaní medzi zástupcami Poľska a zástupcami Európskej komisie. Je preto potrebné, aby Súdny dvor poskytol výkladové usmernenie, ktoré umožní Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) preskúmať, či je účinok opatrení poľského zákonodarcu v súlade s normami Únie týkajúcimi sa práva na súd. Po druhé túto povahu preukazuje skutočnosť, že v spore vo veci samej proti sebe stoja írsky podnikateľ a írsky štátny príslušník a že rozsudok sa musí vykonať aj v tomto štáte. Tento spor sa však týka povinností účastníkov konania a zodpovednosti za činnosti na území Poľskej republiky. Po tretie uznesením z 15. marca 2023 (Predsedu Úradu na ochranu hospodárskej súťaže a spotrebiteľov, C-326/23) Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) už položil prejudiciálnu otázku týkajúcu sa výkladu ustanovení práva Únie v testovacej veci. Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) v tomto zložení však spresňuje, že táto otázka bola predložená samosudcom, v analogickom štádiu testovacieho konania ako v tejto veci (pojednávanie o prípadnom zamietnutí návrhu na vykonanie testu), Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) v zložení, na ktoré sa vzťahuje uznesenie o zložení spojených senátov: Izba Cywilna, Karna oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (Občianskoprávny senát, Trestný senát a Senát pre pracovnoprávne veci a veci sociálneho zabezpečenia Najvyššieho súdu z 23. januára 2020 (ďalej len „uznesenie troch spojených senátov NS“).
- 6 Vyššie uvedené uznesenie je rozhodnutím vnútroštátneho súdu, ktoré sa uvádza v rozsudkoch z 12. mája 2022, W.J. (Zmena obvyklého pobytu oprávneného na výživné) (C-644/20, EU:C:2022:371) a z 29. marca 2022, Getin Noble Bank (C-132/20, EU:C:2022:235). Z výrokovej časti tohto uznesenia naopak vyplýva, že „sudca alebo sudcovia rozhodujúci v senáte vnútroštátneho súdu nemajú postavenie nezávislého a nestranného súdu vopred zriadeného zákonom v zmysle článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ v spojení s článkom 47 druhým

odsekom Charty základných práv“. Vnútroštátny súd uvádza, že účinky tohto uznesenia neboli zrušené nálezom Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd) z 20. apríla 2020, čo potvrdzila aj judikatúra Sądu Najwyższy (Najvyšší súd). Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd) totiž nemá právomoc vyhlásiť protiústavnosť rozhodnutí Sądu Najwyższy (Najvyšší súd). Názor, že uznesenie troch spojených senátov NS neexistuje, je preto nesprávny.

- 7 Prvá otázka je relevantná z hľadiska následného konania o návrhu žalobcu na vykonanie testu. Žalobca namieta porušenie zásad nestrannosti a nezávislosti v súvislosti s vymenovaním JG za sudcu Sądu Najwyższy (Najvyšší súd). Podľa článku 29 § 10 u. S.N. musí byť návrh založený na takomto dôvode zamietnutý. V závislosti od odpovede Súdneho dvora bude návrh žalobcu na vykonanie testu buď zamietnutý, alebo postúpený na prejednanie vo veci samej. Závisí to od toho, či sa ustanovenia vnútroštátneho práva, ktorých cieľom je zjavne vykonať rozsudky Súdneho dvora (a nepriamo Európskeho súdu pre ľudské práva), majú vykladať v súlade s právom Únie alebo sa na tieto ustanovenia nemá prihliadať. Ustanovenia u. S. N., ktoré sú uplatniteľné v prejednávanej veci, totiž blokujú možnosť vykonať rozsudky Súdneho dvora spôsobom, ktorý zodpovedá požiadavkám článku 19 ZEÚ a článku 47 Charty základných práv.
- 8 Vnútroštátny súd poukazuje na to, že systémový problém s nestrannosťou a nezávislosťou sudcov vznikol v poľskom právnom systéme po zriadení Krajowa Rada Sądownictwa (Štátna súdna rada) v jej novom zložení, ktoré viedlo k jej závislosti od politickej moci. Z tohto dôvodu uznesenie troch spojených senátov NS pripustilo, že „na sudcu vymenovaného za účasti chybné vytvorenej a chybné fungujúcej [KRS], sa nevzťahuje domnienka nezávislosti“.
- 9 Vnútroštátny súd konštatuje, že v praxi pri uplatňovaní pravidiel testovacieho konania sa v judikatúre Sądu Najwyższy (Najvyšší súd) vytvorili dve línie judikatúry. Podľa reštriktívneho výkladu článku 29 u.S.N. musí návrh na vykonanie testu uvádzať okolnosti (s dôkazmi) týkajúce sa vymenovania sudcu a jeho správania po vymenovaní, ktoré by viedli k domnienke, že v jeho prípade nebola dodržaná zásada nezávislosti a nestrannosti, ako aj vplyv porušenia zásady nezávislosti a nestrannosti na výsledok konkrétnej veci s prihliadnutím na jej povahu. V tomto smere sa spresňuje, že účelom inštitútu preskúmania nezávislosti a nestrannosti sudcu podľa článku 25 § 5 a nasl. u.S.N. nie je umožniť spochybnenie systému menovania sudcov stanovený zákonodarcom, ale posúdiť individuálne okolnosti týkajúce sa vymenovania konkrétneho sudcu a jeho správania po vymenovaní, pričom takéto posúdenie sa má vykonať v kontexte konkrétneho prípadu.
- 10 Táto línia judikatúry bola vytvorená tak v senátoch, kde rozhoduje samosudca (sudca spravodajca), zložených zo sudcov Sądu Najwyższy (Najvyšší súd), ako aj v senátoch zložených z osôb vymenovaných do funkcie sudcu Sądu Najwyższy (Najvyšší súd), na ktoré sa vzťahuje uznesenie troch spojených senátov NS. Medzi rozhodnutiami vydanými týmito senátmi existuje jediný rozdiel: senáty zložené zo sudcov Sądu Najwyższy (Najvyšší súd) považujú konanie o vykonaní

testu za nadbytočné, keďže aj pred zavedením tohto konania v poľskom právnom poriadku podľa platných procesných pravidiel mohli účastníci konania požiadať o vylúčenie sudcu, ak existuje okolnosť, ktorá by mohla vyvolať oprávnené pochybnosti o nestrannosti sudcu v danej veci (článok 49 § 1 Občianskeho súdneho poriadku, článok 41 § 1 Trestného poriadku).

- 11 Existuje však aj úplne iná línia judikatúry Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), ktorá sa formovala v tých testovacích veciach, v ktorých bol spomedzi všetkých sudcov NS vylosovaný senát založený zo sudcov tohto súdu, na ktorý sa nevzťahuje uznesenie troch spojených senátov NS. V týchto veciach boli sudcovia, na ktorých sa vzťahuje uznesenie troch spojených senátov NS, ktorých sa týka návrh na vykonanie testu, vylúčení z prejednávania veci samej z dôvodu, že v súlade s uznesením troch spojených senátov NS sudca NS, ktorý bol vymenovaný na základe návrhu KRS v novom zložení, nespĺňa minimálnu úroveň nestrannosti.
- 12 V tejto línii judikatúry Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) ďalej spresnil, že nálezy Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd) zo 14. júla 2021, 24. novembra 2021 a 10. marca 2022 tiež nie sú záväzné. Nespôsobujú neplatnosť právnych predpisov, a preto nie sú záväzné pre nezávislé súdy, najmä pre Sąd Najwyższy (Najvyšší súd). Okrem toho treba uvedené nálezy Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd) odmietnuť z dôvodu rozporu so zásadou prednosti práva Únie [rozsudok Súdneho dvora z 22. februára 2022, RS (Účinok rozhodnutí Ústavného súdu), C-430/21, EU:C:2022:99, najmä bod 77].
- 13 V tejto súvislosti Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) odkazuje aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva v jeho rozsudkoch z 22. júla 2021, *Reczkowicz v. Poľsko*, sťažnosť č. 43447/19, ECHR:2021:0722; vec *Dolińska-Ficek a Ozimek v. Poľsko* z 8. novembra 2021, sťažnosti č. 49868/19 a 57511/19, ESLP:2021:1108 a z 3. februára 2022, *Advance Pharma sp. z o.o. v. Poľsko*, sťažnosť č. 1469/20. Domnieva sa, že umožňujú dospieť k záveru, že je potrebné vylúčiť z prejednávania veci sudcu Najvyššieho súdu vymenovaného v novom konaní, a to bez ohľadu na okolnosti prejednávanej veci.
- 14 Vnútroštátny súd uvádza, že z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že pri posúdení dodržania práva jednotlivca na súd sa zohľadňuje otázka, či hmotnoprávne podmienky a postup prijímania rozhodnutí o vymenovaní sudcov boli koncipované tak, aby u osôb podliehajúcich súdnej právomoci nevyvolali oprávnené pochybnosti, pokiaľ ide o neovplyvniteľnosť týchto sudcov vonkajšími činiteľmi, ako aj ich neutralitu vo vzťahu k protichodným záujmom (rozsudky z 19. novembra 2019, *A.K. a i. (Nezávislosť disciplinárneho senátu Najvyššieho súdu)*, C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982, bod 134; z 2. marca 2021, *A.B. a i. (Vymenovanie sudcov na Najvyšší súd – Odvolanie)* (C-824/18, EU:C:2021:153, bod 123); z 15. júla 2021, *Komisia/Poľsko (Disciplinárny režim sudcov)*, C-791/19, EU:C:2021:596, bod 98; 6. októbra 2021, *W.Ż. (Senát Najvyššieho súdu pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné – Menovanie)* (C-487/19, EU:C:2021:798, bod 148).

- 15 Vnútroštátny súd sa domnieva, že z rozsudkov z 1. júla 2008, Chronopost a La Poste/UFEX a i. (C-341/06 P a C-342/06 P, EU:C:2008:375 341/06, body 46 a 48), ako aj z 26. marca 2020, Réexamen Simpson/Rada a HG/Komisia (C-542/18 RX-II a C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, bod 57), vyplýva povinnosť preskúmať aj okolnosti vymenovania do funkcie sudcu. Povinnosť každého súdu preskúmať, či je svojím zložením súdom zabezpečujúcim spravodlivý proces, bola tiež potvrdená rozsudkami z 24. marca 2022, Wagenknecht/Komisia (C-130/21 P, EU:C:2022:226, bod 15), a z 21. decembra 2021, Euro Box Promotion a i. (C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 a C-840/19, EU:C:2021:1034, bod 206).
- 16 Vnútroštátny súd zastáva názor, že článok 29 § 5 u.S.N. sa môže a sa má vykladať tak, aby sa uplatnili normy Európskeho dohovoru o ľudských právach a normy EÚ. Z toho vyplýva, že „okolnosti súvisiace s vymenovaním“ sudcu uvedené v tomto ustanovení v prejednávanej veci znamenajú, že postupom vymenovania sudcu JG do funkcie sudcu Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) došlo k hrubému porušeniu zákona spočívajúcim v „úmyselnom a zámernom“ ignorovaní za strany KRS v jej novom zložení a prezidentom PR pozastavenia výkonu uznesenia z 28. augusta 2018 č. 330/18 prijatého uznesením Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd) z 27. septembra 2018, a teda nemožnosťou tohto súdu preskúmať zákonnosť tohto uznesenia. Na druhej strane „okolnosti správania sa sudcu po jeho vymenovaní“ poukazujú na neexistenciu negatívneho posúdenia (pasívneho prijatia) správnosti postupu vymenovania, a to napriek uvedenej vnútroštátnej, európskej a medzinárodnej judikatúre.
- 17 Za týchto podmienok je podľa Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) v jeho súčasnom zložení nevyhnutné, aby Súdny dvor spresnil, či je vzhľadom na normy Únie v oblasti práva na súd a účinného prostriedku nápravy vylúčené zohľadniť okolnosti vymenovania do funkcie sudcu v rámci posúdenia nestrannosti a nezávislosti sudcu, ak samotné okolnosti jeho vymenovania do funkcie sudcu majú za následok, že účasť takejto osoby na prejednaní veci poruší právo jednotlivca na súd v zmysle článku 6 ods. 1 EDLP.
- 18 Ak by z výkladu článku 19 ZEÚ a článku 47 Charty základných práv vyplývalo, že vada v postupe vymenovania sudcu sama osebe stačí na spochybnenie nezávislosti a nestrannosti sudcu v danej veci (a v každej inej veci), je potrebné zabezpečiť, aby návrh na vykonanie testu prejednal nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom. Senát vylosovaný na prejednanie návrhu na vykonanie testu sa v tejto veci skladá z dvoch sudcov Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) a troch sudcov, na ktorých sa vzťahuje uznesenie troch spojených senátov NS. Jeden z týchto sudcov, sudca MS, už bol vylúčený z prejedania inej veci po vykonaní rovnakého testovacieho konania ako v prejednávanej veci (uznesenie NS z 19. októbra 2023) z dôvodu zohľadnenia okolností súvisiacich s jeho vymenovaním. Sudcovia RS a RD sú však vylúčení z prejedania netestovacích vecí, ak návrh na ich vylúčenie podá účastník konania a na prejednanie veci je vylosovaný senát zložený zo sudcu Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), na ktorého sa nevzťahuje uznesenie troch spojených senátov Sąd Najwyższy (Najvyšší súd). V senáte Sąd Najwyższy

(Najvyšší súd) sú v tejto veci, týkajúcej sa prejednávania testovacieho návrhu osoby, proti ktorým smeruje rozsudok vnútroštátneho súdu uvedený v rozsudkoch W.J. (Zmena obvyklého pobytu oprávneného na výživné) a Getin Noble Bank.

- 19 Podľa článku 29 § 15 u.S.N. Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) prejedná návrh na vykonanie testu na neverejnom zasadnutí v senáte zloženom z piatich sudcov vylosovaných „zo všetkých členov [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)]“. To znamená, že pokiaľ ide o sudcov vymenovaných do funkcie sudcu Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), môžu na návrh „novej“ KRS rozhodnúť o výsledku testu iní sudcovia vymenovaní na základe uznesenia KRS v jej novom zložení a za podobných okolností. V judikatúre Najvyššieho súdu sa preto uvádza, že zo spôsobu zostavenia senátu, ktorý prejednáva návrh na vykonanie testu, vyplýva, že cieľom zákona z 9. júna 2022 a zavedenia testovacieho postupu bolo zámerne zaviesť riešenie, ktoré narúša zásadu *nemo iudex in causa sua*.
- 20 Vnútroštátny súd pripomína, že podľa uznesenia troch spojených senátov NS účasť sudcu NS vymenovaného na základe uznesenia KRS v novom zložení na prejednávaní veci vedie k neplatnosti konania (v občianskom súdnom konaní) alebo k nesprávnemu obsadeniu súdu (v trestnom konaní). Toto uznesenie však sudcovia vymenovaní do funkcie na návrh KRS v jej novom zložení nerešpektujú. Títo sudcovia nie sú opomenutí v losovaní a až na niekoľko výnimiek nepodávajú návrhy na vylúčenie z prejednávania testovacej veci.
- 21 V dôsledku toho podľa Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) test nezávislosti a nestrannosti sudcov stanovený v článku 29 §. 4 u.S.N. nespĺňa požiadavky na ochranu práv zaručených žalobcovi aktmi vyššej právnej sily ako zákon, najmä článkom 6 ods. 1 EDĽP, a teda aj článkom 19 ods. 1 ZFEÚ v spojení s článkom 47 a článkom 52 ods. 3 Charty základných práv v situácii, v ktorej v senáte, ktorý má rozhodnúť o jeho kasačnej sťažnosti, zasadá sudca vymenovaný za sudcu NS na návrh KRS v jej novom zložení.
- 22 Vnútroštátny súd uvádza, že judikatúra ESĽP a Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), ako aj rozsudky, ktoré doteraz vyhlásil Súdny dvor, sú napadnuté senátmi zloženými z osôb vymenovaných na miesto sudcu Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) na návrh KRS v jej novom zložení. Je potrebné získať stanovisko Súdneho dvora k výkladu článku 19 ZEÚ a článku 47 Charty k otázke prípustnosti vytvorenia rozhodovacích zložení súdov vnútroštátnym zákonodarcom, ktoré porušujú právo na súd v zmysle článku 6 EDĽP a zároveň – ak ide o vec Únie – vydávajú neplatné rozhodnutia (podľa vnútroštátneho práva). Podľa vnútroštátneho súdu je neprípustné, aby o veci Únie (akou je testovacia vec) rozhodoval senát zložený z osôb vymenovaných za sudcov za okolností, ktoré vzhľadom na rozsudok A. K. a i. zakladajú nepríslušnosť súdu, keď vnútroštátne právo zveruje prejednanie veci (testovacej veci) súdu, ktorý nie je súdom v zmysle článku 47 Charty základných práv, a vzhľadom na rozsudok W. Ž. ho oprávňuje nezohľadniť rozhodnutia vnútroštátneho súdu. Okrem toho podľa rozsudkov Európskeho súdu pre ľudské práva predstavuje účasť takýchto osôb na prejednávaní veci porušenie práva jednotlivca na súd, takže prijatie opačného

stanoviska by znamenalo, že na rozdiel od článku 52 ods. 3 Charty základných práv je úroveň ochrany Únie, pokiaľ ide o toto právo, nižšia ako úroveň ochrany Dohovoru. Zásada vnútroštátnej procesnej autonómie pri určovaní senátov vnútroštátnych súdov príslušných na prejednanie takej veci Únie, akou je testovacia vec, by preto mala byť obmedzená zásadou efektivity.

- 23 Naproti tomu tretia otázka smeruje k doplneniu ďalšieho nástroja ochrany hodnoty právneho štátu, ktorý spočíva v povinnosti zriadenia rozhodovacieho zloženia vnútroštátneho súdu tak, aby boli zabezpečené normy Únie v oblasti práva obrátiť sa na súd. Nemožno totiž vylúčiť, že vzhľadom na predchádzajúcu prax vedúcich predstaviteľov Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) od mája 2020, ktorá okrem iného spočíva v zabránení výkonu prejudiciálnych rozhodnutí Súdneho dvora, v testovacích veciach sa budú senáty naďalej vyberať za účasti osôb, na ktoré sa vzťahuje uznesenie troch spojených senátov NS.
- 24 V minimalistickom variante by toto opatrenie mohlo spočívať v povinnosti využiť existujúce vnútroštátne procesné inštitúty na vylúčenie z rozhodovacieho zloženia takých osôb (sudcov), ktorých účasť na prejednávaní veci by viedla k porušeniu práva jednotlivca na súd, a následne doplniť toto rozhodovacie zloženie osobami, ktorých účasť na prejednávaní veci nebude vzbudzovať pochybnosti vo vzťahu k tomuto právu. V maximalistickom variante, ktorý by sa mal uplatniť v prípade, že nie je možné použiť vnútroštátne procesné ustanovenia, navrhovaný prostriedok nápravy spočíva v prejednaní veci rozhodovacím zložením, ktoré nestanovuje vnútroštátne právo, ale ktorým sa realizuje právo jednotlivca na nestranný a nezávislý súd [tým, že sa nezohľadnia ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré stanovujú päťčlenný senát, a namiesto toho sa uplatnia iné ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré stanovujú, že v prípade neexistencie osobitnej právnej úpravy rozhoduje na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) samosudca].
- 25 Vnútroštátny súd poznamenáva, že v tejto situácii je na účely zriadenia rozhodovacieho zloženia možné využiť inštitút vylúčenia sudcu, ktorý je upravený vnútroštátnymi procesnými ustanoveniami. Využitie tohto inštitútu si vyžaduje vykonanie extenzívneho výkladu podmienok vylúčenia a výkladu, ktorý je v súlade s EDLP a EÚ. Tento výklad je prijatý v judikatúre Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) v rámci senátov pozostávajúcich zo sudcov NS, na ktorých sa nevzťahuje uznesenie troch spojených senátov NS.
- 26 Napokon podľa názoru vnútroštátneho súdu posúdenie dôvodnosti pochybností o nestrannosti sudcu vyžaduje, aby sa zohľadnili všetky okolnosti, ktoré môžu ovplyvniť jeho správanie. Tieto okolnosti by sa mali posudzovať z hľadiska toho, či sú z pohľadu priemerného občana splnené objektívne podmienky vnímania sudcu ako nestranného a nezávislého, a súdu, na ktorom sa tento sudca zúčastňuje, ako nezávislého súdu. Vzťah sudcu k zmenám v súdnictve tiež nie je v tejto súvislosti bezvýznamný. Predovšetkým sa má za to, že takéto žiadosti o vylúčenie sú legitímne, pretože „nový sudca“, ktorý zasadá v senáte vykonávajúcom tzv. test sudcu, by bol nútený zaujať stanovisko k okolnosti, ktorá sa ho tiež priamo týka, keďže súvisí s postupom vymenovania. Účasť týchto sudcov na rozhodovaní

o návrhu by preto mohla vyvolať u účastníkov konania, ako aj u verejnosti presvedčenie, že súd nie je nestranný.

- 27 V dôsledku toho rozhodovanie o takýchto testovacích veciach závisí od toho, v akom zložení rozhoduje Sąd Najwyższy (Najvyšší súd). Ak návrh na vylúčenie z rozhodovania v testovacej veci prejednáva sudca NS, osoba vymenovaná za sudcu NS, na ktorú sa vzťahuje uznesenie troch spojených senátov NS, je vylúčená z rozhodovania. Prijímajú sa aj žiadosti sudcov NS o ich vylúčenie z prejednávania testovacej veci v prípade, že senát NS v testovacej veci tvoria väčšinou osoby, na ktoré sa vzťahuje uznesenie troch spojených senátov NS. Na druhej strane, ak je na prejednanie návrhu na vylúčenie sudcu z prejednávania testovacej veci vylosovaná osoba, na ktorú sa vzťahuje uznesenie troch spojených senátov NS, na takýto návrh sa neprihliada, a to tak vtedy, keď návrh podáva sudca NS, ktorý sa opiera o výklad pravidiel vnútroštátneho konania v súlade s EÚ a EDLP, ako aj vtedy, keď takýto návrh podáva priamo účastník konania. Je možné poukázať aj na rozhodnutia, v ktorých žiadosti sudcov NS o tzv. samovylúčenie z prerokovania testovej veci neboli prejednané ako nepripustné na základe zákona.
- 28 V tejto situácii máme v rozhodovacej činnosti Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) v testovacích veciach do činenia so situáciou čiastkového výkonu rozsudkov Súdneho dvora vo veciach týkajúcich sa právneho štátu, s výkonom „a la carte“ a vytvorením dvojakého metra v oblasti práva na súd. Z toho vyplýva potreba získať priame vyjadrenie Súdneho dvora k výkladu ustanovení práva EÚ v kontexte testovacích vecí a vyriešiť otázku, či účinnosť článku 19 ZEÚ a článku 47 Charty základných práv vyžaduje, v prípade nepodania návrhov na samovylúčenie osôb, na ktoré sa vzťahuje uznesenie troch senátov NS, neprijatia návrhov na vylúčenie týchto osôb podaných účastníkmi konania alebo sudcami NS, a ak nedôjde k zmene praxe losovania rozhodovacích zložení v testovacích veciach, aby vnútroštátny súd dostal právomoc neprihliadať na vnútroštátnu právnu úpravu týkajúcu senátu zloženého z piatich osôb v testovacej veci z dôvodu nesúlady s právom EÚ.